

1. díl

ŠKOLA hry na citeru

ČENĚK BROŽOVSKÝ

Pro Elišku ... Čeněk Brožovský

Okresní kulturní středisko v Příbrami

Vážení čtenáři, vážení příznivci citerové hry,

je to již více jak padesát let, co se nám opět dostává příležitost seznámit se s novou českou školou hry na citeru. Její autor, Čeněk Brožovský, člen Klubu pražských citeristů, je velmi mladý, vlastně je ještě sám žákem. Mnohým se proto bude zdát opovážlivé, že se právě on ujal takového úkolu. Ujal se jej proto, že jiní tak dosud neučinili a přistoupil k tomu s pokorou a skromností sobě vlastní. Vycházel ze znalostí škol hry od Richarda Grünwalda a Simona Schneidera a má ještě v čerstvé paměti cvičení, která sám pro sebe koncipoval. Byl si vědom úskalí, která při zpracování takové školy (resp. příručky) po tak dlouhé době diskontinuity vyvstávají. Počin je to ale nesmírně záslužný, neboť kromě starých citer není v Čechách ani škol a nových not, ani učitelů hry. Byla by to věru škoda zapomenout na bohatou českou tradici jak výroby citer tak hry na citery.

Čeněk Brožovský přistoupil ke hře na citeru téměř neovlivněn duchem hry z přelomu minulého století. Ve své hře vychází z principů a pojetí renesanční hudby a lze vypožorovat i prvky staré hudby indické. Tyto přístupy pak inplantuje do moderního folkového stylu. Jelikož tedy čerpá z kořenů starších nežli je sama standardní citera, není jeho hra epigonstvím německých (vídeňských) stylů, tak jak tomu bylo od dob prvních českých citerových škol bratří Cibulů (krásných, leč dnes již zastaralých). Brožovského nová citerová škola je tedy vlastně první naší školou, která se již ve svém principu neopírá o německý styl hry na citeru. V tom vidím její hlavní přednost.

Je psána pochopitelně pro normální ladění, ve kterém se dnes hraje po celém světě a v tom je její další prvenství u nás.

Škola si neklade za cíl vychovat dokonalé interpretační umělce. Jejím cílem je rozvinout v žákovi potřebné dovednosti k takovému ovládnutí nástroje, aby hráč dokázal dát svým představám reálnou hudební podobu.

Cvičení jsou sestavena velmi systematicky a originálně. Vycházejí a vyplývají z dnešního moderního pojetí jak techniky hry, tak techniky života vůbec. Jelikož dnes nelze počítat s rolí učitele hry, byla tomu přizpůsobena i didaktičnost lekcí. Kromě toho jsem přesvědčen, že i zručnější hráči zde naleznou vhodné lekce pro postupné rozcvičení prstů před vlastní hrou.

Díky záslužné iniciativě, ochotě a porozumění Okresního kulturního střediska v Příbrami dostává hudební veřejnost do rukou tento první díl a věřím, že se tato škola stane pro všechny hráče a zájemce o hru na citeru vítanou a oblíbenou příručkou.

V Praze dne 24.5. 1988

Ing. Jan Folprecht, CSc.
předseda Klubu
pražských citeristů

Přehledná tabulka ladění citery

The diagram shows a harp with 31 strings. The strings are numbered 1 to 31 from left to right. A circle is drawn around the middle of the harp, indicating the soundboard area. Below the harp is a tuning table with two staves of music. The first staff is in treble clef and the second is in bass clef. The notes are written in a simplified notation with accidentals. Below the staves are the names of the notes in Czech and German.

String Number	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
Notes	a	a	d	G	C	es	b	c	d	e	cis	gis	f	c	d	e	cis	gis	f	c	d	e	cis	gis	f	c	d	e	cis	gis	f	c
Names	a	a	d	G	C	es	b	c	d	e	cis	gis	f	c	d	e	cis	gis	f	c	d	e	cis	gis	f	c	d	e	cis	gis	f	c

Kdo se může učit hře na citeru?

Každý, kdo je vyzbrojen trpělivostí, chutí do nelehké práce, tvůrčí fantazií a touhou zkusit ovládat nástroj, který v současnosti nezastává místo, jež mu náleží.

Je však nutné mít i základní znalosti z hudební nauky (t.j. noty, stupnice, intervaly, akordy, atd...). Popř. si je osvojit (jako pomůcku lze doporučit "ABC hudební nauky" od L. Zenkla). Potom už stačí jen sehnat nástroj, kterých je dostatek a začít.

Ještě je třeba zmínit se o některých vlastnostech, které by měl každý zájemce o hru na citeru mít. TRPĚLIVOST je vlastnost potřebná při provádění všech cvičení, jež jsou nezbytná pro osvojení techniky hry. Je potřebná při "neúspěšném" cvičení, kdy se zdá, že tu to krkolomnou skladbu nelze patrně vůbec zahrát. Je potřebná při plnění úkolů, jež jsou u některých cvičení zadány. CHUŤ DO PRÁCE musí být, protože cvičení je třeba provádět s jasným cílem a nadšením. Jinak se každé cvičení promění v hromadu mrtvých not. Naprosto nelze schválit takové "cvičení", kdy hráč bezmyšlenkovitě přehrává jedno cvičení padesátkrát a myslí si, že tak se to také naučí. Pravý opak je pravdou! Lépe cvičit 5 x soustředěně, než 50 x přehrávat bezmyšlenkovitě. TVURČÍ FANTAZIE se dá u citeristy uplatnit, neboť se jedná o nástroj, který čeká na své znovuzrození. Každý citerista může být sám sobě učitelem. Může objevovat a vymýšlet nová cvičení, nové skladby nebo rozvíjet dále postupy, které jsou zde uvedeny.

Vybavení

CITERA - pro začátek stačí jakýkoliv viditelně nepoškozený a nezdeformovaný nástroj. (Lze zakoupit např. v bazaru na Národní třídě v Praze 1.) Je nutné zkusit otočit několika kolíčky na napínání strun a zjistit tak, zda nejsou vyviklané (nesmí se snadno otáčet). Struny je nejlépe pořídit nové (k zakoupení ve Zlatnické ulici v Praze 1). Staré praskají, mají zašlou barvu a vůbec jsou jenom pro zlost. Struny se navíjejí pomocí klíče tak, aby vytvořily na kolíčku pravidelnou šroubovici.

PRSTEN - zde je volba značně individuální, protože každému vyhovuje jiná délka a šířka. V podstatě by měl přesahovat asi o 2 mm. Nesmí škrtit ani padat.

STŮL - k citeře patří neodmyslitelně i citerový stolek z rezonančního dřeva. Stačí však i obyčejný dřevěný stolek, který se neviklá. Jeho výška se má pohybovat okolo 70 cm. Výhodné je používat otočnou židli.

ZRCADLO - zpočátku velice praktická pomůcka (zrcadlo se staví na stůl před citeru), protože podle odrazu lze snadno kontrolovat postavení pravé i levé ruky.

Jak cvičit?

-Zpočátku je třeba mít se na pozoru před přílišnou horlivostí, protože nadšenec, který hned napoprvé "cvičí" 60 minut si zcela jistě přivodí na konečcích prstů takové puchýře, které mu znemožní každý, byť jen sebemenší dotek strun na celý příští týden. Takže lépe je začínat po malých dávkách (zhruba 15 - 30 minut denně), avšak pravidelně každý den. Postupně je samozřejmě nutné dobu cvičení prodloužit.

-Dále je nutné vysvětlit rozdíl mezi "procvičením" a "přehráním". Pojem procvičit znamená uvědoměle se učit nové látky, kousek po kousku, takt po taktu atd... Přehraní znamená 3x skladbu jakž takž s chybami zahrát, přičemž výsledný efekt je téměř nulový. Odkládání jednoho pak druhého a třetího cvičení na neurčito vede zpravidla k brzkému ochladnutí počátečního nadšení.

-Cvičení je třeba provádět nejdříve v pomalém tempu za hlasitého počítání rytmu (nebo podle metronomu) a teprve později tempo zrychlovat.

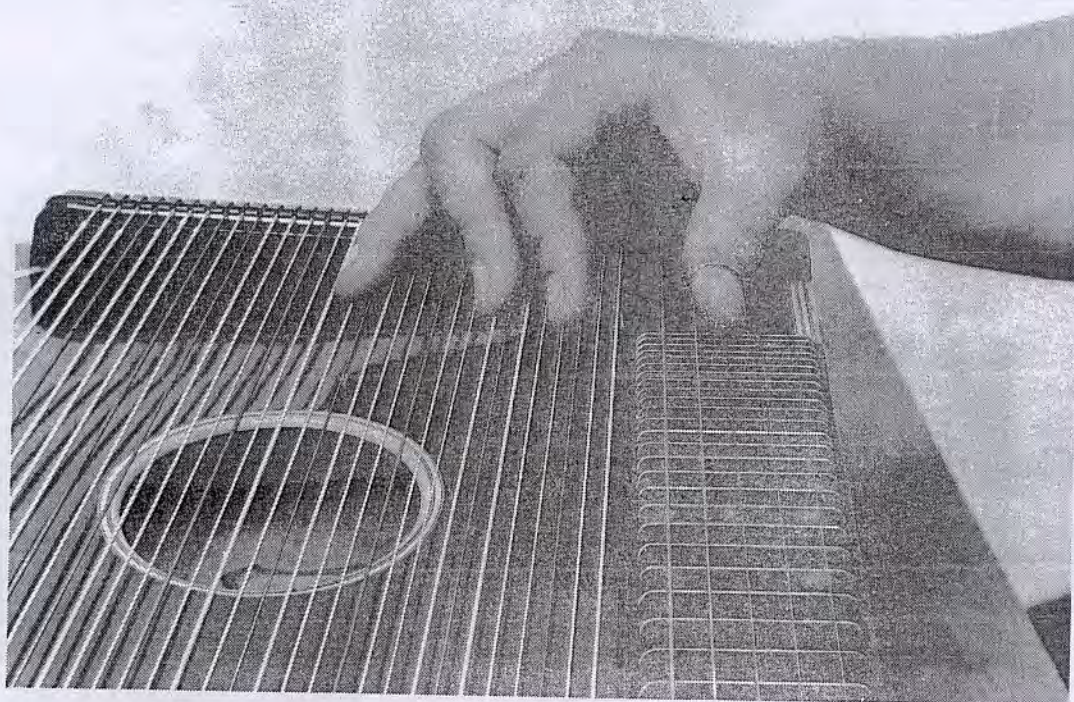
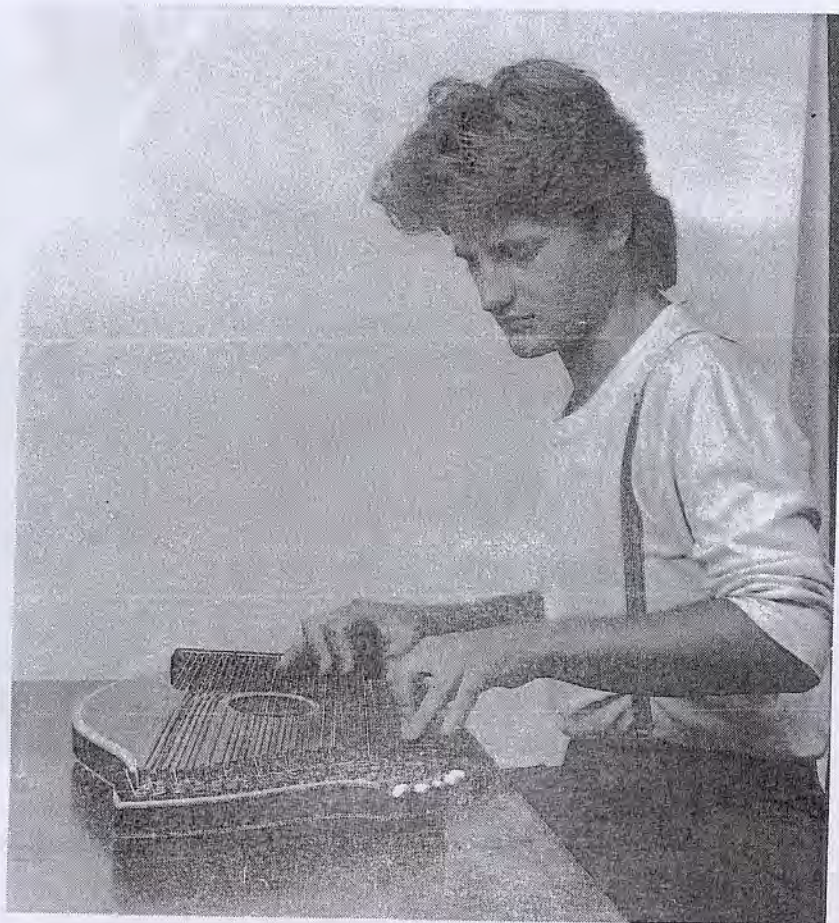
-Jelikož do této příručky nebylo možno zahrnout vše, co patří do systematické školy, je důležité poradit se alespoň v začátcích s některým zkušeným citeristou, který jistě ochotně své zkušenosti předá.

-Lecos si musí každý domyslet sám.

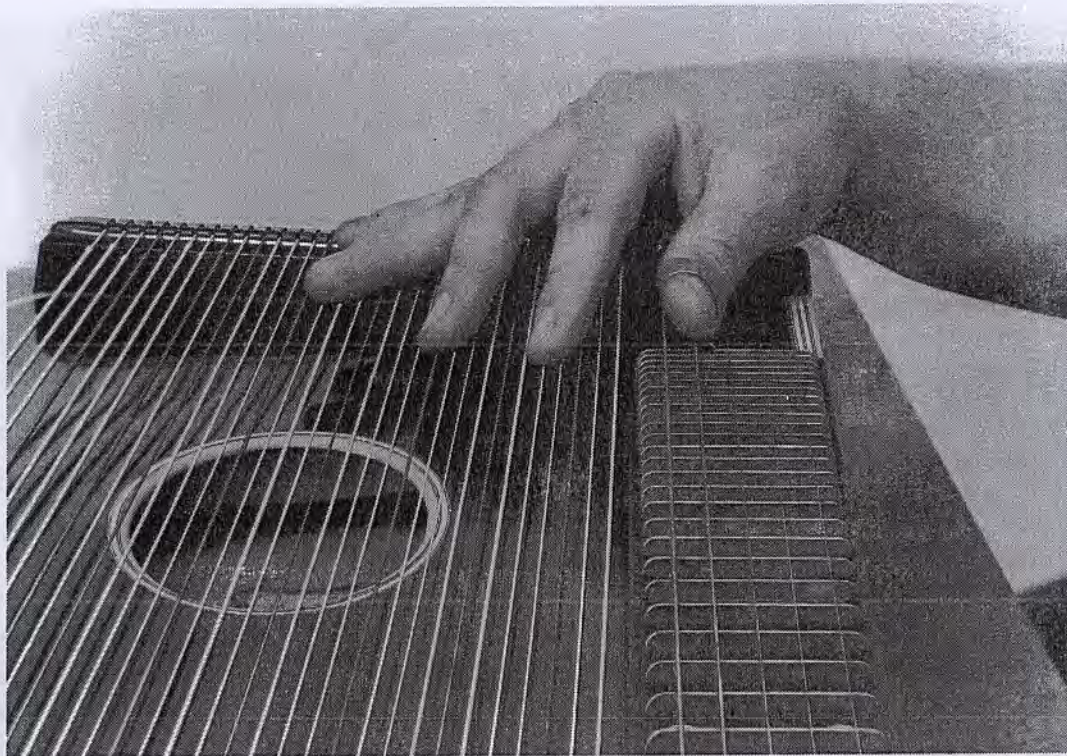

obr. č. 1 - celkový pohled (zrcadlový) na základní polohu těla a rukou při hře na citeru

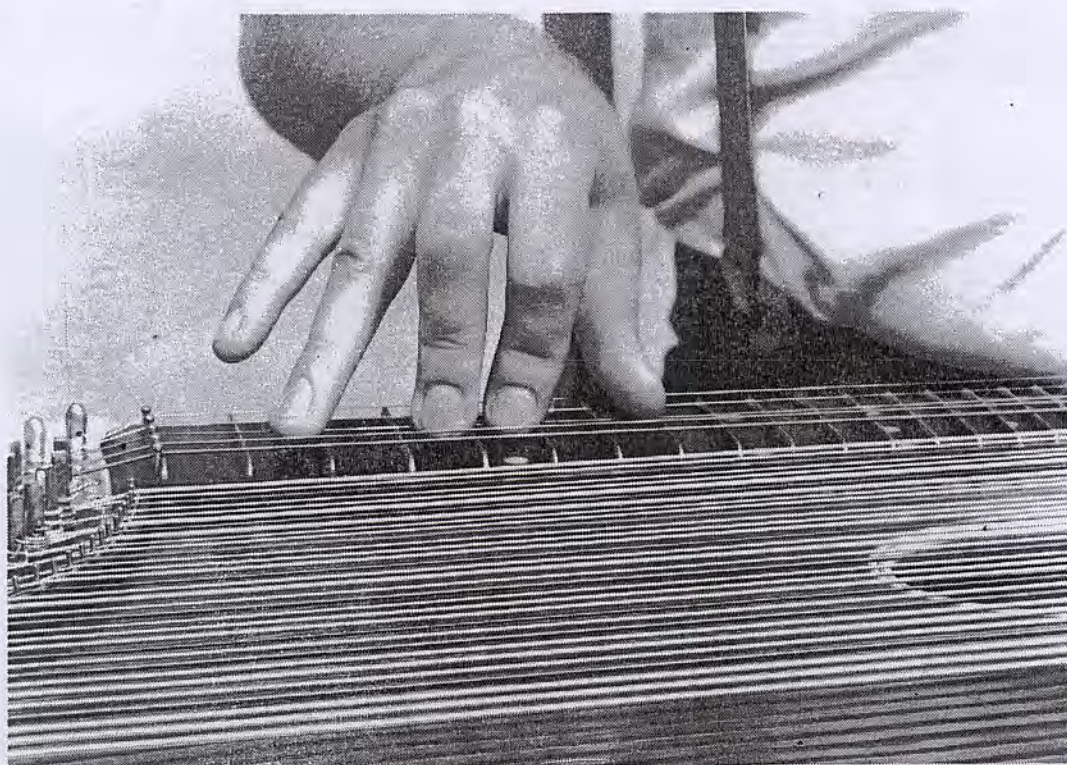
obr. č. 2
celkový pohled
(od hlavičky
cittery) na zá-
kladní polohu
těla a rukou
při hře
na citteru.

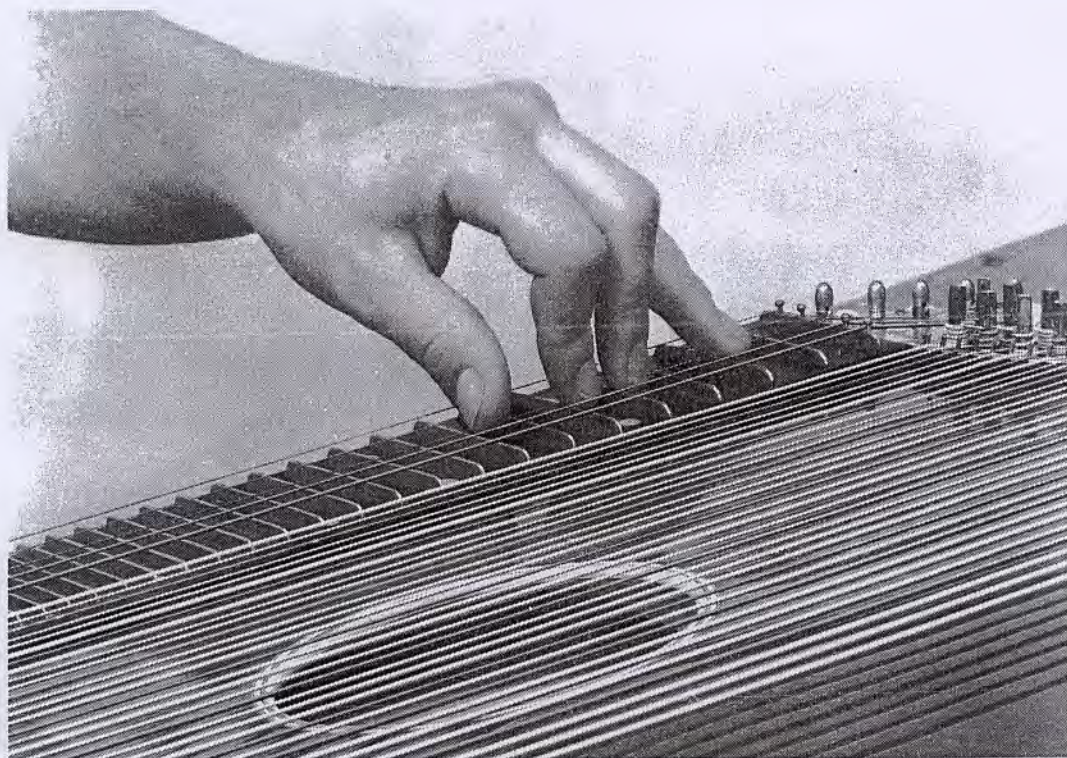
obr. č. 3/a - detail pravé ruky při pohledu od hlavičky
správné postavení

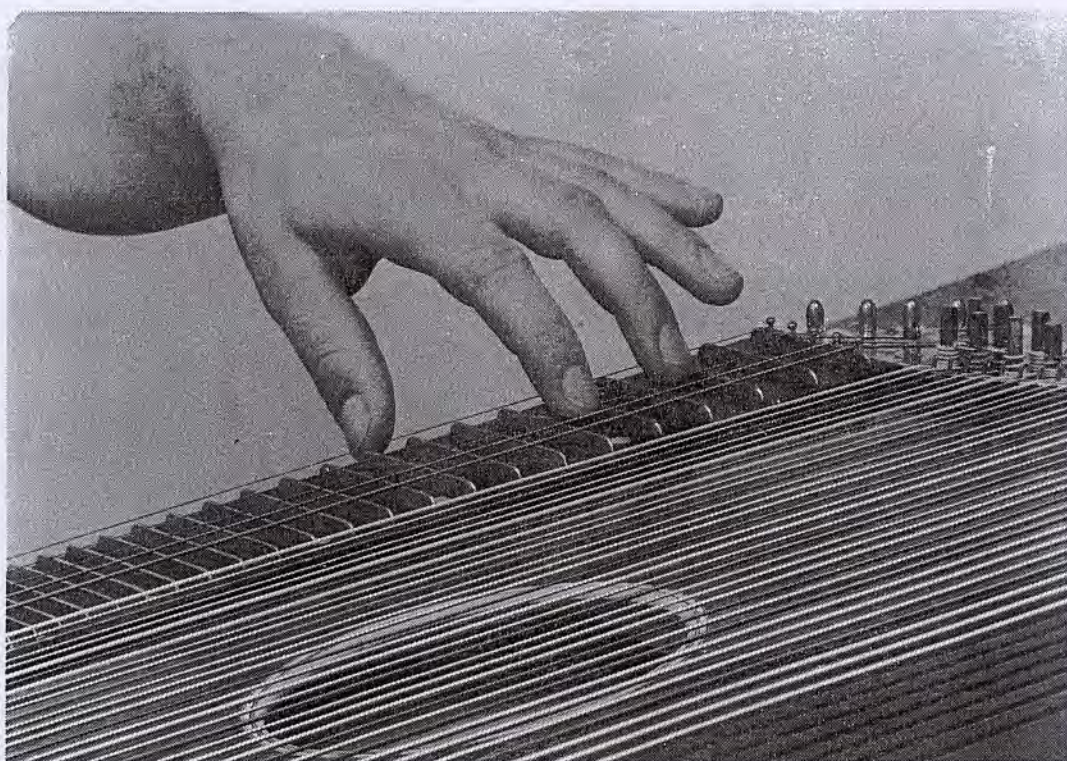
obr. č. 3/b - detail pravé ruky - chybné postavení

obr. č. 4/a - detail levé ruky při "zrcadlovém" pohledu
správné postavení

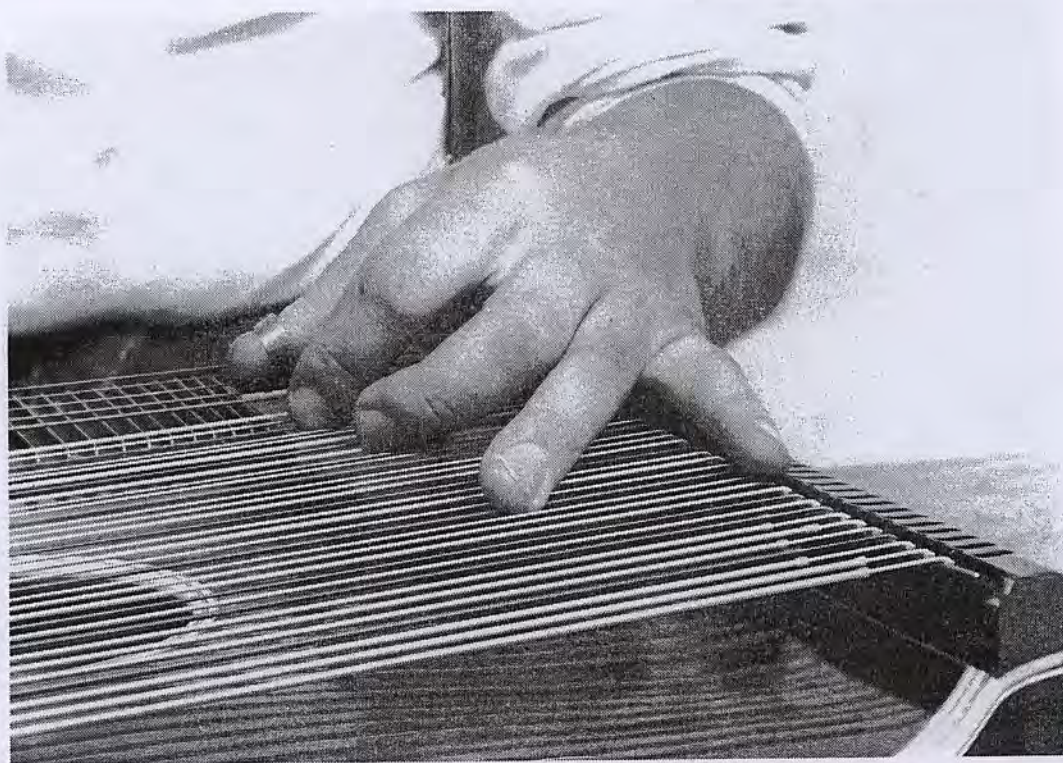
obr. č. 4/b - detail levé ruky při pohledu od okraje citery
správné postavení

obr. č. 4/c - detail levé ruky - chybné postavení

obr. č.5/a - detail pravé ruky při "zrcadlovém" pohledu
správné postavení

obr. č. 5/b - detail pravé ruky při "zrcadlovém" pohledu
chybné postavení

Cvičení na hmatníku

(cvičení pro palec pravé ruky na prázdných strunách)

Úder prstenem je veden krouživým pohybem. Jakmile je úder proveden, sklouzne palec na následující strunu, o kterou se zastaví a vyčkává zde na další úder. Palec nesmí nikdy viset volně ve vzduchu, protože tvoří oporu prstům, jež se pohybují na doprovodných strunách. (Zatím se tyto prsty opírají o struny podle obrázku č. 3.) Cvičení je nutno provádět v pomalém tempu. Dodržujte přísně rytmus! Dbejte na čistotu úderu! Struny, které přeznívají i po odpočítání rytmu, není třeba zatím tlumit kromě poslední. (Tlumení se provede tak, že palec strunu přikryje.)

1.

a) struna A

b) struna D

c) struna G

d) struna C

Po zvládnutí tohoto cvičení je třeba nadále procvičovat techniku úderu palcem, aby se jeho pohyb stal zcela mechanickým a nezávislým na vědomí. K tomuto účelu se hodí následující cvičení. Jsou to různé rytmické obměny - variace cvičení předchozího. Každý takt označený číslicemi 1 - 6 opakujte neustále dokola, alespoň desetkrát.

2.

a/1

b/1

c/1

d/1

(Přechod ze struny na strunu).

Přechod se provádí dvěma způsoby. Pokud se provádí směrem od vyšší struny na nižší sousední (tj. z A na D, z D na G, z G na C), nepohybuje se palec krouživým pohybem, nýbrž jen sklouzne. Jakmile se však palec vrací zpět (tj. z D na A, z G na D, z C na G) nebo nepřechází na sousední strunu (tj. z A na G, z D na C, apod...) musí opět provádět krouživý pohyb. Dodržování tohoto pravidla pohybu palce je důležité pro tvoření správného pravidelného tónu.

3.

a) střídání A-D

b) střídání D-G

c) střídání G-C

d) střídání A-D-G

e) střídání D-G-C

f) střídání A-D-G-C

Opět procvičte každý takt u cvičení č. 4 několikrát, dokud není činnost palce automatická. Přeznívání strun v pomlčkách netlumte.

4.

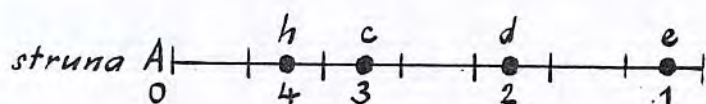
a) střídání A-D

b) střídání D-G

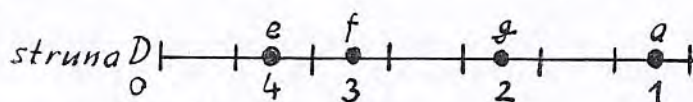
c) střídání G-C

(Cvičení pro prsty levé ruky v 1. poloze na jednotlivých strunách)

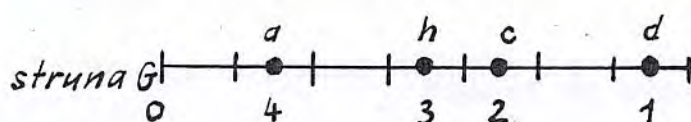
Při provádění těchto cvičení bude zapotřebí velká dávka trpělivosti, neboť je důležité přesně dodržovat postavení levé ruky (Zde se využije právě zrcadlo.) Ruka se nesmí při hře kroutit a prsty nesmějí "vlát" volně ve vzduchu (obrázek č. 4). Prsty se kladou na strunu jeden za druhým a nechávají se ležet.

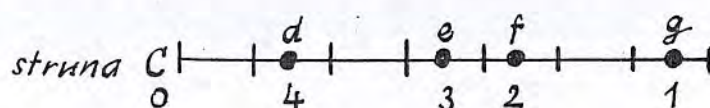
5. a) A struna

6. b) D struna

7. c) G struna

8. *d/ C struna*

Cvičení na doprovodných strunách

(Cvičení na basových doprovodných strunách pro pravou ruku)

Ruka se opírá malíkovou hranou o okraj cittery a ruka leží na strunách. Potom zaujmou prsty základní polohu (podle obrázku č. 5) tak, že: ukazovák se opírá o strunu číslo 5 /g/, prostředník o strunu číslo 8 /e/ a prsteník spolu s malíkem o strunu číslo 16 /c-bas/. Dále se tyto prsty budou značit takto: ukazovák 2, prostředník 3, prsteník 4, malík 5. Protože zpočátku hraje 4. a 5. prst současně budou se značit 4/5.

Úder na doprovodných strunách je odlišný od úderu palcem. Nejdříve se začíná cvičit úder na strunách basových (tj. 4. a 5. prst). Tón se získává takto: prsty promáčknou strunu směrem k tělu hráče a silou se přitáhnou k ostatním strunám, aby nepřekážely v pohybu struně, kterou rozechvěly. Ostatní prsty 2 a 3 se pevně opírají o struny a tvoří tak prstům 4/5 pevnou oporu.

9. *4/5 c bas*

10. *4/5*

Stejným způsobem proveďte cvičení i na dalších basových strunách.

11. *G bas*

12. *4/5*

13. *f bas*

14. *4/5*

(Přechod ze struny na strunu)

Přechod se provádí tak, aby se prsty zvedaly co možná nejméně. Pokud se přechází na sousední struny (např. z "c" bas na "f" bas), prsty opět sklouznou. Jinak se vrací.

4/5 střídání c-G bas

15.

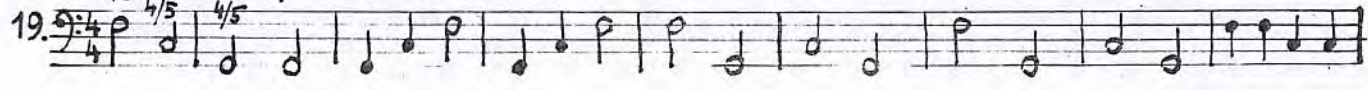
16.

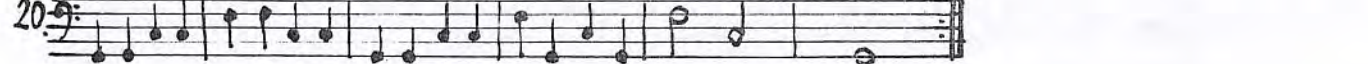
4/5 střídání f-c bas

17.

18.

4/5 střídání f-c-G bas

19.

20.

(Cvičení na souhru levé a pravé ruky)

Cvičení provádějte rozděleně (tj. levou rukou a pravou rukou zvlášť, a potom teprve dohromady). Cvičte v pomalém tempu za hlasitého počítání rytmu. Snažte se dosáhnout čistého a pravidelného úderu.

21.

22.

23.

Cvičení na hmatníku

(Cvičení na hmatníku na jednotlivých strunách).

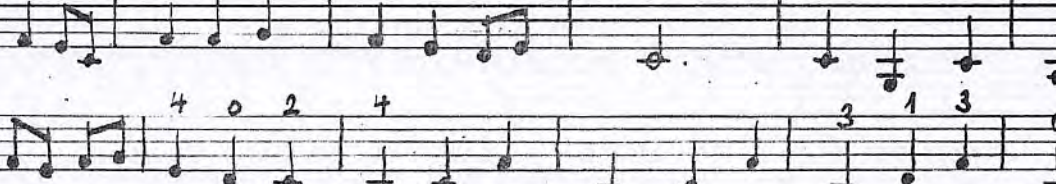
Tato cvičení jsou zaměřena na procvičení techniky prstů levé ruky. Cílem je dosáhnout toho, aby hráč kladl prsty na správná místa. Dále pak aby každý tón byl čistý a pravidelný. Na struně "A" lze zahrát tón "f" tak, že první prst - palec se posune ještě o půl tónu směrem nahoru. (Vyžaduje to určitý cvik.)

Povšimněte si rozdílů v prstokladu. Směrem dolů se zpravidla používá prázdná struna, směrem nahoru se používá prvního prstu. Náviku přechodů je třeba věnovat dostatek pozornosti. Je třeba dosáhnout také zručnosti, že přechody nebudou slyšitelné. Následující cvičení si rozdělte na několik částí - zakroužkujte přechody a ty potom procvičte zvlášť. Neustále je třeba kontrolovat v zrcadle postavení ruky, která musí mít stále kontakt se strunami.

Handwritten musical notation for two staves. The top staff has a treble clef and the bottom staff has a bass clef. Both staves show a sequence of notes with fingerings (2, 3, 4, 0) and rests marked with 'x'.

28

Handwritten musical score for three staves. The first staff has a treble clef and a 4/4 time signature. It contains a melody with notes and rests, and a bass line with notes and rests. The second staff has a treble clef and contains a melody with notes and rests. The third staff has a treble clef and contains a melody with notes and rests. The score is written in a handwritten style with some corrections and annotations.

29. Handwritten musical score for exercise 29, featuring four staves of music. The notation includes various fingerings (e.g., 3 3 4 2, 0 4, 2, 2 3, 4 0 2 4, 3 1 3, 0 1 3, 2 4 2, 4, 3 2, 0, 1, 0, 3) and articulations (accents, slurs) over a series of notes on a treble clef staff.

Stupnice tvoří základ hry na každý nástroj. Ani citera není výjimkou.

Sestavte přehlednou tabulku stupnic dur a moll do 4[#] a 4^b v 1. poloze. Zvýšené a snižené tóny (alterované) najdete v přehledu na straně 2. Prstoklad odvoďte! Stupnice se průběžně naučte hrát zpaměti!

příklady k úkolu č.1

C dur
 D dur
 Es dur
 a moll (aiolská)
 e moll
 g moll
 C dur
 D

The image shows six staves of musical notation. The first staff is in C major (C dur) with fingerings 2 1 4, 2 1 4, 4 0 2, 0 2. The second staff is in D major (D dur) with fingerings 0 4 3 2 1 4, 4 0 2. The third staff is in E-flat major (Es dur) with fingerings 4 3 2 1, 1 0. The fourth staff is in A minor (a moll) with fingerings 4 3 2 1, 1 0. The fifth staff is in E minor (e moll) with fingerings 1, 1 1, 0. The sixth staff is in G minor (g moll) with fingerings 0 4 3 2 1 4, 2 0. The seventh staff is in C major (C dur) and the eighth staff is in D major (D).

Cvičení na doprovodných strunách

(Cvičení na akordových doprovodných strunách)

Prsty pravé ruky leží v základní poloze (2. na g, 3. na e, 4/5 na c bas). Hraje 2. prst. Úder je veden tak, že prst promáčkne strunu směrem k hmatníku a přitáhne se k dalším strunám. Prst se přitom mírně prohne. Úder je nutno vést pevně, nikoliv však křečovitě nebo hrubě. Při provádění úderu tvoří ostatní prsty oporu. Prsty se nesmějí nikdy zvedat volně nad struny. Po dokončení úderu leží prst na následující struně a vrací se až těsně před dalším úderem.

30. g akord
 31.
 32.1 2
 33. c akord
 34.
 35. 1 2 3 4 5 6

The image shows six staves of musical notation for guitar accompaniment. The first staff is labeled 30. and is in G major (g akord) with fingerings 2, 2. The second staff is labeled 31. and has a fingering of 2. The third staff is labeled 32.1 and has fingerings 2, 2, 3, 4, 5, 6. The fourth staff is labeled 33. and is in C major (c akord) with a fingering of 2. The fifth staff is labeled 34. and has a fingering of 2. The sixth staff is labeled 35. and has fingerings 1, 2, 3, 4, 5, 6.

(Střídání doprovodných akordových strun)

Provádí se stejně jako u doprovodných basových strun tj. na sousední strunu směrem k sobě (např. z g na c) prst sklouzne. Jinak se prst zvedá (např. z f na c).

střídání g a c akordu

Souhra pravé a levé ruky

(Souhra pravé a levé ruky - přednesové skladby, cvičení)

První přednesové skladby jsou transkribovaná díla renesančních autorů. Jsou to technicky nenáročné skladby s výraznou melodií. Při jejich nácvičce postupujte opět systematicky (pravá a levá ruka zvlášť a pak dohromady). Cvičte v pomalém tempu. Jelikož se jedná o uměleckou záležitost nebudte k sobě shovívaví a nestrpte ani jediný falešný tón nebo chybný úder nebo zakolísání v tempu. Budete-li totiž slevovat už na samém začátku, nebudete se již nadále zlepšovat ve hře.

Jakmile zvládnete skladbu po technické stránce, snažte se vložit do hry i určitý umělecký výraz. Skladbu je dobré se naučit z paměti.

BRANLE DE POICTOU

Adrian le Roy

The image displays a handwritten musical score for a piece titled "The Bird Song" by J. S. Zerk. The score is written on three systems of five-line staves, each system containing a treble and a bass staff joined by a brace. The music is in common time (indicated by a 'C' time signature) and features a key signature of one flat (B-flat). The notation includes quarter notes, eighth notes, and half notes, often beamed together. Slurs are used to group notes across measures. The first system begins with a repeat sign. The second system continues the melody and accompaniment. The third system concludes with a final double bar line and repeat dots. The handwriting is clear and legible, typical of a student or amateur composer's draft.

Výborným prostředkem na procvičování techniky hry jsou lidové písně. Je dána melodie písně a k ní lze dotvářet různé typy doprovodů. V následujícím cvičení budete postupovat tak, že nejdříve se naučíte hrát melodii a k ní postupně doprovody č. 1, č. 2, č. 3... (zkuste sami vymyslet nějakou jinou variantu doprovodu).

PÁSLA OVEČKY

1. 2. česká lidová

Handwritten musical score for the song "PÁSLA OVEČKY" (Shearing the Sheep). The score is written on five staves. The first staff is a treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 4/5 time signature. It contains a melody with various notes and rests, and is marked with "1." and "2." indicating different endings. The second staff is a bass clef with a key signature of one sharp (F#) and a 4/5 time signature, containing a bass line. The third staff is a bass clef with a key signature of one sharp (F#) and a 4/5 time signature, containing a bass line. The fourth staff is a bass clef with a key signature of one sharp (F#) and a 4/5 time signature, containing a bass line. The fifth staff is a bass clef with a key signature of one sharp (F#) and a 4/5 time signature, containing a bass line. The score is marked with "1." and "2." indicating different endings. The title "PÁSLA OVEČKY" is written above the first staff, and "česká lidová" is written above the second staff.

ÚKOL č. 2

Píseň PÁSLA OVEČKY je zde napsána v tónině C dur. Transponujte ji do tónin G D F B dur. Tóniny, které ještě neznáte, najdete v přehledu ladění citery, prstoklad odvodíte.

Přestože se bude měnit vzdálenost ruky od hmatníku, poměr prstů vůči sobě zůstane zachován. Nejvíce se tedy změní prstoklad levé ruky.

příklad:

K procvičování techniky slouží rovněž etudy. Následující etuda je určena k procvičení palce pravé ruky a ukazováku pravé ruky. Snažte se docílit pravidelného a měkkého úderu!

přednesová skladba

AUTRE BRANLE DE POICTOU

ROŽNOVSKÉ HODINY

česká lidová

44.)

ÚKOL č. 3

Transponujte píseň
ROŽNOVSKÉ HODINY
do tónin G D F B
dur a nacvičte ji!

HOLKA MODROKÁ

česká lidová

45.

4/5 2

1.

2.

3.

Detailed description: This is a musical score for a piece titled 'HOLKA MODROKÁ', identified as a 'česká lidová' (Czech folk) song. The score is numbered 45. It consists of two systems of staves. The first system has five staves: a grand staff (treble and bass clef) and three individual staves numbered 1, 2, and 3. The second system also has five staves in the same arrangement. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 4/5. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and bar lines.

ÚKOL č. 4

Transponujte píseň HOLKA MODROKÁ do tónin G D F B dur a nacvičte ji!
přednesová skladba

BRANLE DE VILLAGE NR. 1

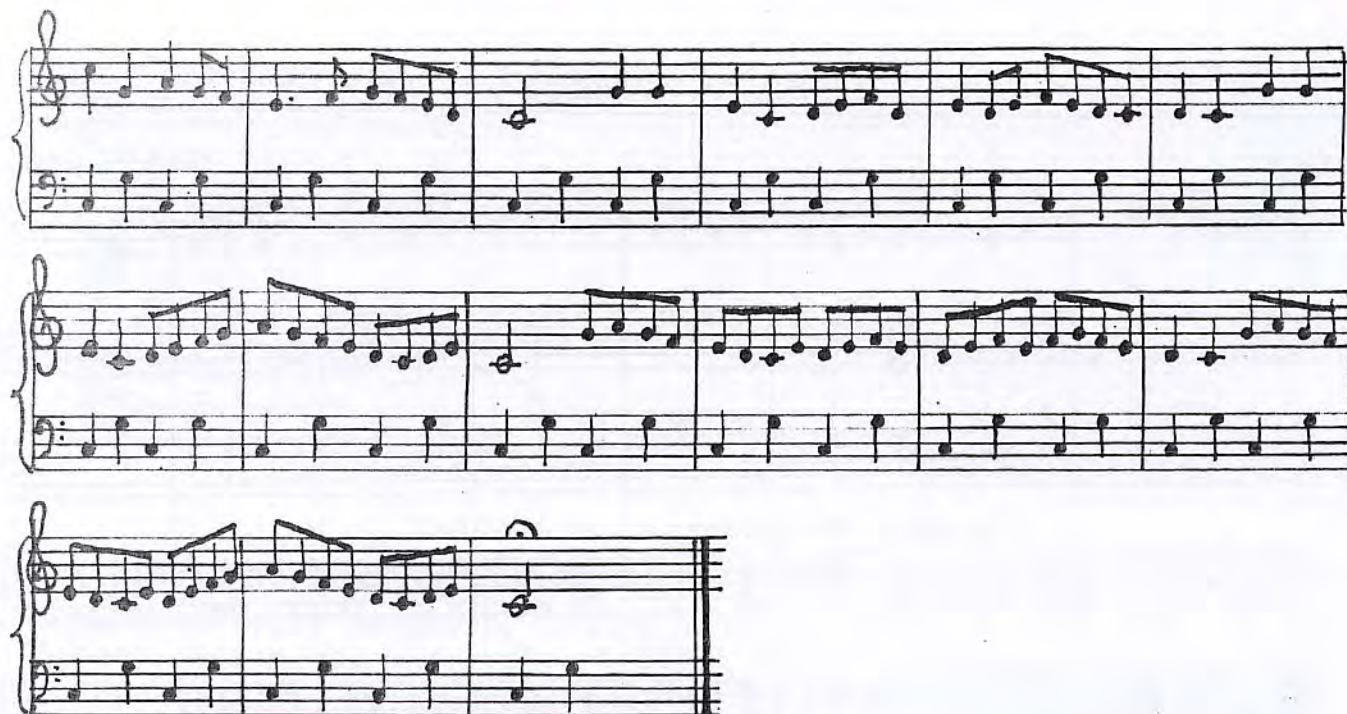
Robert Ballard

46.

2 3

4/5 2

Detailed description: This is a musical score for a piece titled 'BRANLE DE VILLAGE NR. 1' by Robert Ballard. The score is numbered 46. It consists of two systems of staves. The first system has five staves: a grand staff (treble and bass clef) and three individual staves numbered 1, 2, and 3. The second system also has five staves in the same arrangement. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 4/5. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and bar lines.

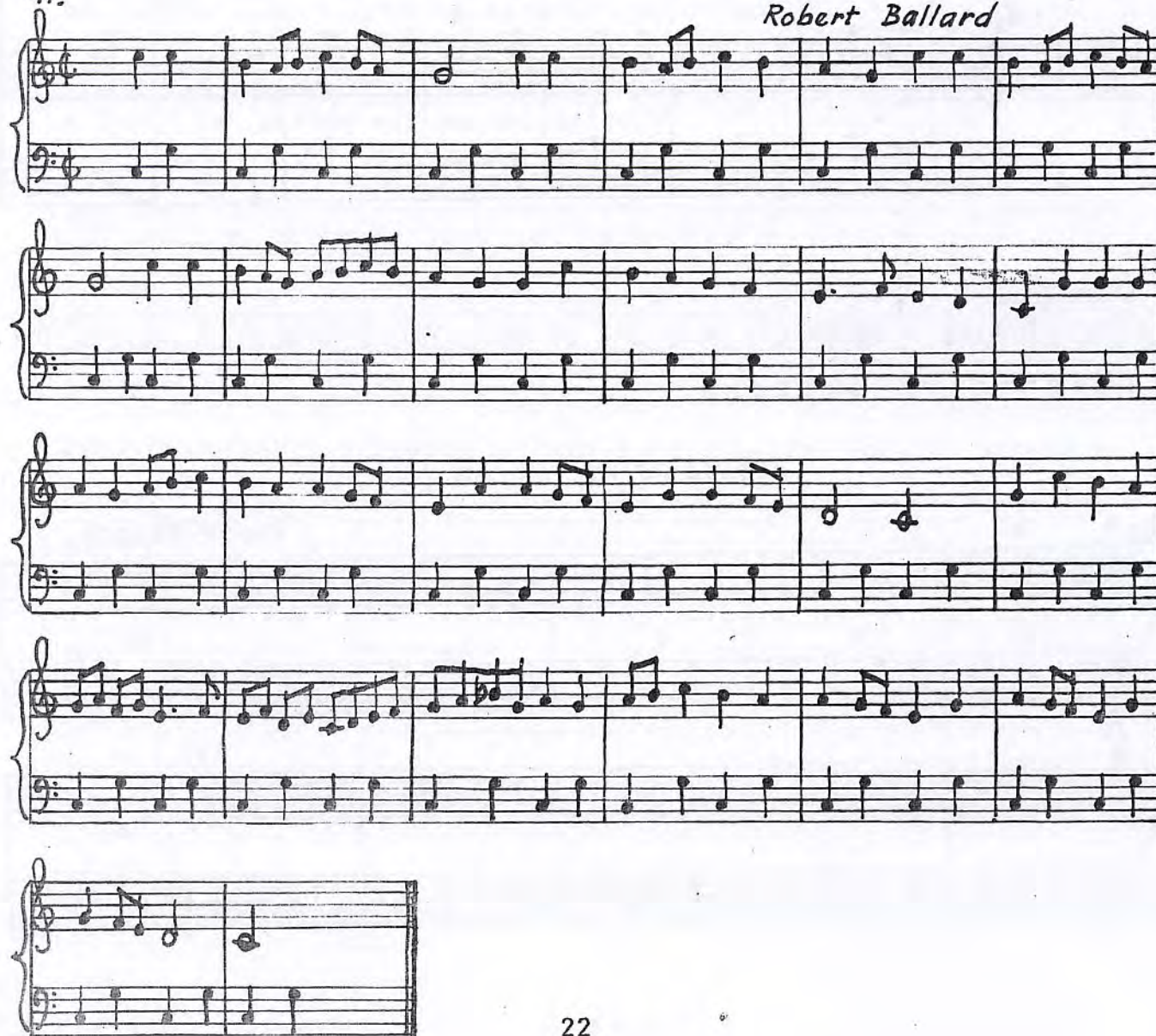

přednesová skladba

BRANLE DE VILLAGE NR. 2

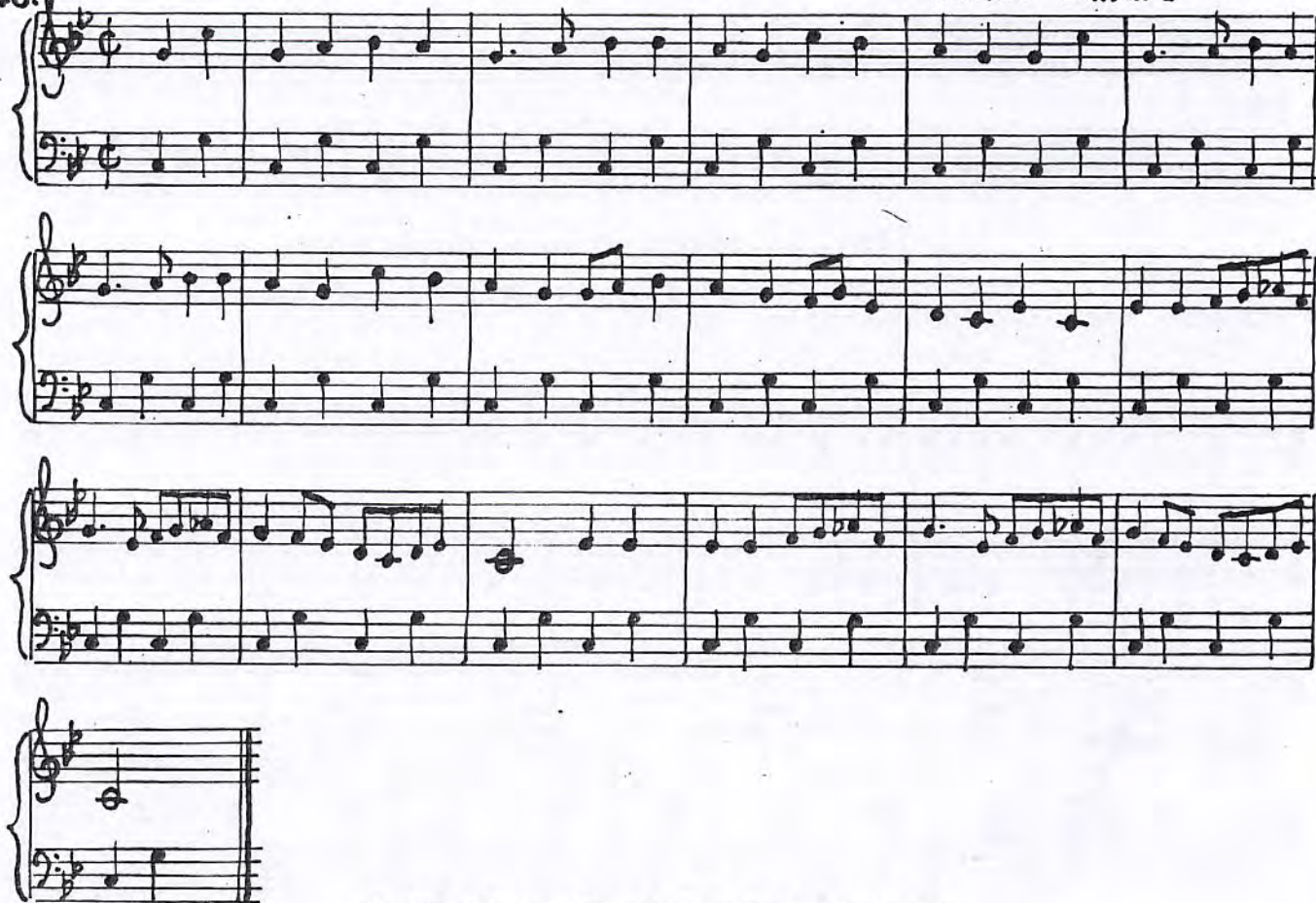
47.

Robert Ballard

48.

Robert Ballard

Cvičení na doprovodných strunách

(Cvičení pro třetí prst pravé ruky).

Technika úderu třetího prstu je stejná jako u druhého prstu (když 3. prst hraje, ostatní mu tvoří oporu).

Ruka je v základním postavení /C dur/, hraje třetí prst.

49. ³ e akord

50. 1 2 3 4 5 6

51. h akord

52. 1 2 3 4 5 6

53. *a akord*

54.

Cvičení na souhru levé a pravé ruky

V dalším cvičení - etudě se bude procvičovat 3. prst pravé ruky a zároveň technika úderu palce pravé ruky. Využívá se v něm obou *aA* strun. Na "a" struně se hraje melodie, na "A" strunu palec sklouzává, protože zůstává prázdná. Palec tedy sklouzává a snaží se docílit plynulého navazování jednotlivých tónů.

C
G
D
A
a

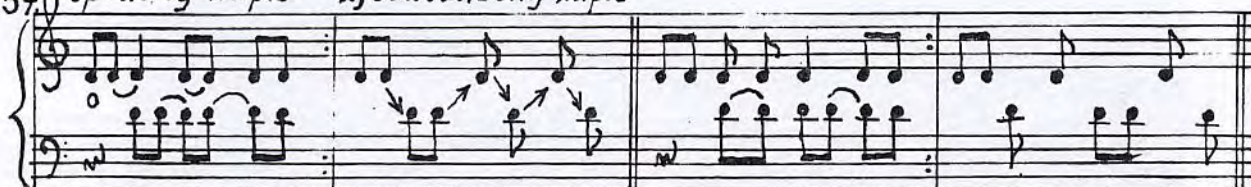
55. *aA*

cvičení opakujte desetkrát!

V následujícím cvičení se snažte dosáhnout plynulého střídání prstů. Podstata tohoto cvičení spočívá v tom, že hmatník i doprovod hrají stejné tóny a liší se pouze rytmicky. Cílem cvičení je zafixovat dobře polohu strun doprovodných.

570 *správný zápis* *zjednodušený zápis*

ÚKOL č. 5

Cvičení opakujte na všech tónech stupnice C dur. K tomu změňte příslušně prstoklad.

c d e f g a h

Každý takt opakujte několikrát!

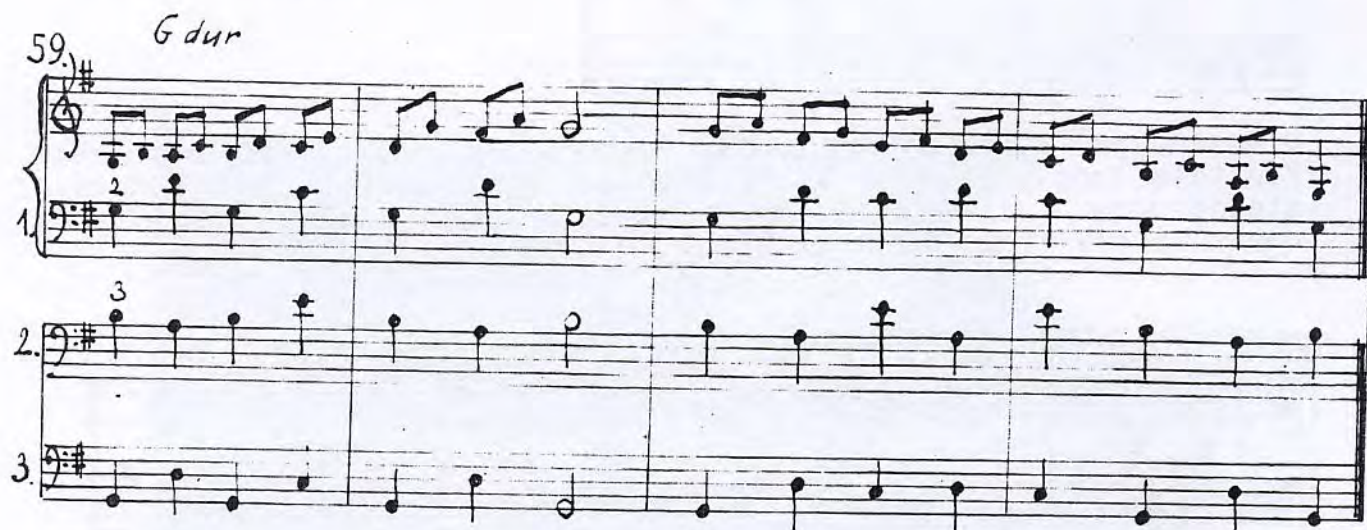

Následující cvičení se hodí jako rozvička pro prsty před hraním např. přednesových skladeb.

ÚKOL č. 6

Transponujte toto cvičení do tónin C D A F B dur a naučte se je bezchybně zahrát.

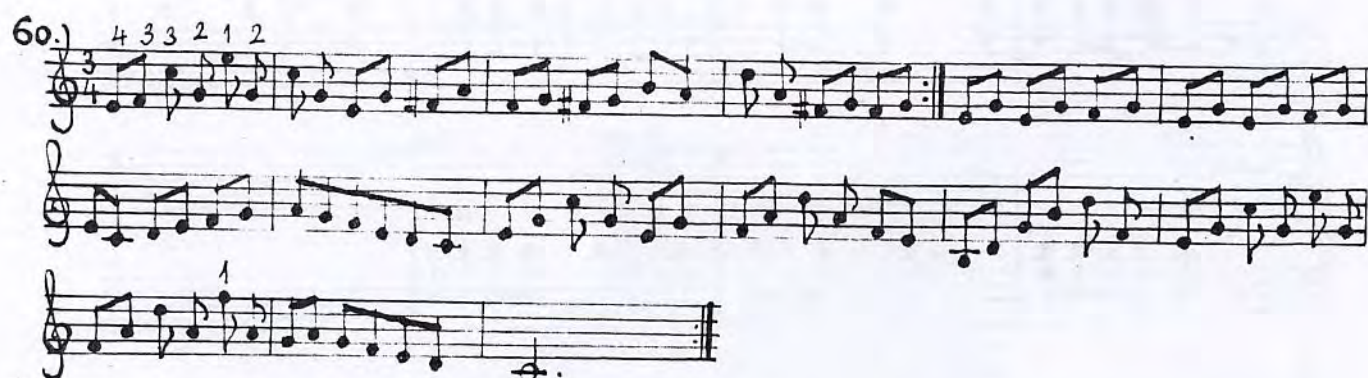
59. *G dur*

Cvičení na hmatníku

(Cvičení pro prsty levé ruky)

60. *4 3 3 2 1 2*

Cvičení na souhru levé a pravé ruky

V tomto cvičení dbejte toho, aby údery na hmatníku i na doprovodných strunách zazněly vždy současně!

61. *2 4 2 4* **NA BÍLÉ HOŘE** *česká lidová*

CANSON ENGLESA

Emanuel Adrianssen

62.)

ZNÁM JÁ JEDEN KRÁSNÝ ZÁMEK

česká lidová

63.)

MĚLA JSEM MILÉHO SOKOLÍKA

česká lidová

64.)

Dvojhmaty na doprovodných strunách

(Základní dvojhmaty, technika úderu)

Dvojhmaty lze hrát jedním nebo dvěma prsty. Technika úderu se příliš neliší od techniky úderu jednoho prstu, avšak je zde navíc problém současně zaznění obou strun (vyžaduje to mnoho trpělivosti). Dalším problémem je to, že při úderu dvěma prsty se zmenší počet prstů tvořících oporu. Snažte se již od začátku o přesný a čistý dvojmat!

ZÁKLADNÍ DVOJHMATY / C dur T S D /

č. 4

65. $\frac{2}{2}$ $\frac{2}{2}$

č. 4 $\frac{2}{2}$ $\frac{2}{2}$

č. 5 $\frac{2}{2}$ $\frac{2}{2}$

v. 3 $\frac{3}{2}$ $\frac{3}{2}$

m. 6 $\frac{2}{2}$ $\frac{2}{2}$

v. 3 $\frac{3}{2}$ $\frac{3}{2}$

č. 8 $\frac{2}{4}$ $\frac{2}{4}$

č. 8 $\frac{2}{4}$ $\frac{2}{4}$

č. 8 $\frac{2}{4}$ $\frac{2}{4}$

ÚKOL č. 7

Předchozí cvičení je opět napsáno pouze v tónině C dur. Transponujte jej do tónin G D A F dur! Zjistíte přitom, že se sice mění vzdálenost ruky od hmatníku, avšak poměr mezi prsty zůstane zachován.

66. $\frac{2}{4}$ $\frac{2}{4}$

67. $\frac{2}{4}$ $\frac{2}{4}$

68. $\frac{2}{4}$ $\frac{2}{4}$

69. $\frac{2}{4}$ $\frac{2}{4}$

70. $\frac{2}{4}$ $\frac{2}{4}$

71. $\frac{2}{4}$ $\frac{2}{4}$

72. $\frac{2}{4}$ $\frac{2}{4}$

73. $\frac{2}{4}$ $\frac{2}{4}$

74. $\frac{2}{4}$ $\frac{2}{4}$

Cvičení na souhru pravé a levé ruky

BĚŽÍ LIŠKA K TÁBORU

česká lidová

67. C dur

ÚKOL č. 8

Transponujte píseň BĚŽÍ LIŠKA K TÁBORU do tónin G D A F B dur a procvičte ji!

příklad:

G dur

D dur

A dur

F dur

B dur

C dur

68.)

ÚKOL č. 9

Transponujte předchozí cvičení do tónin G D A F B dur a procvičte je. Toto cvičení zařaďte každý den hned na začátek hra jako rozcvičkuy pro prsty! Stále se k němu vracujte.

ROŽNOVSKÉ HODINY

česká lidová

69.)

GREENSLEEVES

anonym (England)

70.

Použitá literatura

- Sammlungen alter Musik herausgegeben für Zither von R. M. Thibaut
Folge 1: Renaissancemusik
- ing. Jan Folprecht, CSc.: Několik rad začínajícím citeristům, 1987

Čeněk Brožovský
Škola hry na citeru
díl 1.

Vydalo a vytisklo Okresní kulturní
středisko v Příbrami,
noty napsal Stanislav Kofroň,
graficky upravil Ivan Kofroň,
obálku navrhla Naděžda Odrášková,
nákladem 200 výtisků vyšlo v říjnu 1988,
povoleno OK ONV Příbram č. 321112588.